

Formandsberetning 2010

Et centralt spørgsmål det forløbne år har været indgåelse af lokalaftaler for arbejdsforhold på professionshøjskolerne.

På alle professionshøjskoler på nær Metropol er der både indgået aftaler dækkende fælles bestemmelser for hele professionshøjskolen og aftaler for uddannelsesafdelinger.

Det må betragtes som en stor landvinding, at det er lykkedes tillidsrepræsentanterne at få forhandlet aftaler i hus i en meget kompleks situation, hvor der skal tages hensyn til ønsket om ensartede vilkår for undervisere og for udviklingsarbejder samtidig med at undgå forringelser i harmoniseringens og fleksibilitetens navn.

Mens hovedspørgsmålet: ”Kan det lade sig gøre at forhandle aftaler på plads i en institutionsform, der er meget mere kompleks end de gamle seminarier, sygeplejeskoler, sociale højskoler og CVUér” er faldet tilfredsstillende ud, har nye problemstillinger presset sig på:

For det første har det nogle steder vist sig vanskeligt eller umuligt at nå til enighed om betingelserne på enkelte afdelinger, efter den overordnede aftale for fælles betingelser i hele professionshøjskolen er underskrevet. En situation der ikke har været taget højde for i den overordnede aftale, og hvor det så har været uklart, hvilke handlemuligheder tillidsrepræsentant og medlemmer i afdelingen har haft, når de har fundet den lokale ledelse uvillig til at indgå en tilfredsstillende aftale.

For det andet har der enkelte steder vist sig en forskellig tolkning af aftalen efter underskrift. Situationen er ikke helt igennem ny. Der har altid været et tolkningsrum ved lokalaftaler. Men den omstændighed, at aftalens område er en mere kompleks organisation har, også medvirket til vanskeligheder ved efterfølgende at nå frem til en fælles forståelse af tolkning af de indgåede aftaler.

Begge problemstillinger peger i retning af en større formaliseringsbyrde på TR ved lokalaf taleforhandlingerne. Hvor man i ”de gode gamle dage” i højere grad kunne forlade sig på, at en fælles forståelse ved aftalebordet blev efterlevet i god tro af begge parter, betyder kompleksiteten i professionshøjskolerne, at de der skal udmønte aftalerne ikke nødvendigvis har siddet med ved forhandlingerne og føler sig bundet af en ikke udspecificeret fælles forståelsesramme.

Vi har derfor valgt at sætte tolkning og erfaringsudveksling omkring lokalaf talerne på delegeretmødet den 23. april efter fremlæggelse og behandling af denne formandsberetning og det opfølgende princip og arbejdsprogram for 2008 – 10, der udsendes sammen med den endelige dagsorden. Til brug for delegeretmødets drøftelser af lokalaf taleforhandlingerne vil vi også fremsende DM’s vejledninger og politikker for indgåelse af lokalaf taler for at accentuere den hjælp, der ligger i DM som forberedelse til lokalaf taleforhandlingerne.

Det er bestyrelsens håb, at delegerede og tillidsrepræsentanter vil møde op og bidrage med at kvalificere bestyrelsens politiske arbejde og i særdeleshed til at kvalificere arbejdet i forbindelse med lokalaf taler.

Uddannelsestænkning

I visionspjecen ”Hvad vil vi med professionsuddannelser?” har vi givet bud på generelle uddannelsesmæssige problemstillinger på professionshøjskolerne, og vi har givet mere detaljerede bud på læreruddannelse og pædagoguddannelse. Det sker med baggrund i, at for undervisere på pædagog og læreruddannelsen er DM fagforeningen og for undervisere under et på professionshøjskolerne er DM den største fagforening.

Visionspjecen er blevet godt modtaget af medlemmerne, men enkelte har peget på fraværet af visioner for uddannelser som socialrådgiver, sygeplejersker og andre uden for det pædagogiske felt. Hvis DM Professionshøjskoler skal byde ind på andre uddannelser, kræver det aktiv medvirken fra medlemmer og tillidsrepræsentanter, der er beskæftiget ved disse uddannelser. Bestyrelsen vil derfor arbejde på at involvere medlemmer og TR ved formulering af politikker på andre uddannelsesområder end lærer og pædagoguddannelse med henblik på at fremme en identitetsopbygning for medlemmerne i professionshøjskolerne og med henblik på at spille DM Professionshøjskoler på banen som en central aktør som talerør for undervisernes og forskernes interesser på professionshøjskolerne.

Rammevilkår

Ved forhandlingerne om finansloven for 2010 var bevillinger til professionshøjskolerne i høj grad i spil. Globaliseringsmidlerne er under den nuværende finansieringsform afgørende for udviklings og forskningsarbejde på professionshøjskolerne, fordi der ikke er permanente bevillinger til at løfte udviklingsopgaverne. Forsøgs- og udviklingsarbejde står centralt i professionshøjskolernes eksistensberettigelse, og der var en ubehagelig absurditet i spillet omkring fordeling af globaliseringsmidler, hvor finansministeriets udspil ville betyde, at professionshøjskolerne ville miste de fleste af de midler, man havde baseret sit udviklings og forskningsarbejde på de foregående år.

Ikke som følge af en uddannelsespolitisk debat og efterfølgende prioritering, men udelukkende i et politisk magtspil, var en afgørende betingelse for professionshøjskolerne, nemlig samspil mellem professionsuddannelse og forskning og udvikling af professionerne, ikke længere på finansloven.

Det endelige forlig, som meget dramatisk blev præsenteret for os på TR seminaret i Slagelse i november af rektorkollegiets formand Laust Joen Jakobsen, resulterede i status quo, men spillet kastede et skarpt lys på forhold ved rammevilkår for uddannelse, udviklingsarbejde og forskning på professionshøjskolerne, som vi må fokusere på også i det fremtidige arbejde i DM.

Finansiering af forsknings- og udviklingsarbejde må bygge på faste bevillinger i stedet for særbevillinger, der finansieres med en meget kort tidshorisont.

Flere penge og en reform af bevillingssystemet er en nødvendighed, hvis professionshøjskolerne skal kunne matche udfordringerne og de politiske målsætninger med den ønskede kvalitet. Nye udfordringer og opgaver løftes ikke uden en tilstrækkelig økonomi. Set i lyset af seneste års finanslove er der behov for investeringer nu.

Der skal ske en genopbygning af taxametrene til grunduddannelserne. De snævre økonomiske vilkår professionshøjskolerne har været underlagt i deres opgavevaretagelse har betydet, at en væsentlig og alt for stor andel af uddannelsestaxametrene til grunduddannelserne er blevet anvendt til fi-

nansiering af andre aktiviteter. Det har ført med sig, at der er sket en væsentlig forringelse af vilkårene for grunduddannelserne. Derfor må der iværksættes en opbygning af grunduddannelsestaxametrene.

Der skal ske en omlægning af principperne for udløsning af uddannelsestaxametrene. I dag er principperne for udløsning af uddannelsestaxametrene alene baseret på output (beståede eksamener). Dette system bør grundlæggende revideres så en del af uddannelsestaxametrene i stedet udløses på baggrund af input. Systemet som det er i dag, har ført med sig, at vilkårene for planlægning og tilrettelæggelse af grunduddannelserne er meget vanskelig. Derfor må der ske en omlægning af principperne for udløsning af uddannelsestaxametrene til delvis at være baseret på input.

Der skal tilføres nye midler til arbejdet med sikring af uddannelsernes og professionernes videngrundlag. Grundlæggende er der behov for, at der sker en finansiering af professionshøjskolerne arbejde med udvikling og sikring af uddannelsernes og professionernes videngrundlag. Det er helt afgørende, at professionshøjskolerne har ressourcerne til selv at være drivkraften i dette arbejde. Der er derfor behov for, at professionshøjskolerne i lighed med universiteternes basisbevillinger til forskning ydes basisbevillinger til udvikling og viden. Dette er også af afgørende betydning for, at professionshøjskolerne kan blive attraktive og ligeværdige samarbejdspartnere med universiteterne og andre forskningsinstitutioner.

Der skal tilføres nye midler til sikring af samarbejdet mellem professionshøjskolerne og universiteterne. Der er behov for, at der afsættes nye midler til et forpligtende samarbejde mellem professionshøjskolerne og universiteterne for at styrke samspillet mellem viden fra forskningen og viden fra udvikling og praksis.

Der er behov for, at bevillingssystemet er fleksibelt i forhold til de aktuelle problemstillinger. Ofte opleves bevillingssystemet som en modspiller i forhold til problemstillinger afledt af uddannelses- og institutionsreformer.

Et aktuelt eksempel er opretholdelse af uddannelsessteder i udkantsområderne og opretholdelse af små fag. Der er enighed om, at den regionale udbudsspredning er helt afgørende for løsning rekrutterings- og frafaldproblemerne samt arbejdskraftforsyningen lokalt og regionalt. Det er ligeledes nødvendigt, at professionsuddannelserne kan matche aftagerbehov for alle fag og områder.

Et andet aktuelt eksempel er indførelsen af færdiggørelsestaxametre tilbage i 2002. Færdiggørelsestaxametrene indførtes for at sikre, at institutioner havde det fornødne incitament til at bringe de studerende til at gennemføre studiet. I den periode, hvor færdiggørelsestaxametrene har eksisteret, er problemerne med frafald dog øget. Færdiggørelsestaxametrene blev finansieret ved en reduktion af uddannelsestaxametrene. Ordningen betyder reelt, at væsentlige midler, der som nævnt er finansieret ved reduktion af uddannelsestaxametrene, hvert år tilbageføres uforbrugt til Undervisningsministeriet. Der bør derfor ske en tilbageførsel af færdiggørelsestaxametret, således at midlerne kan anvendes direkte til at modvirke frafald. Erfaringerne viser, at frafaldet er størst i starten af uddannelserne, hvorfor forslaget er, at midlerne samlet sættes ind i starten af uddannelsen.

Vi har sat disse synspunkter om finansiering af professionshøjskolerne i spil med lærerforeningen DLF, Pædagogerne BUPL, sygeplejerskerne DSR og Socialrådgiverforeningen, og de har taget godt

imod vores henvendelse. Specielt har DLF indarbejdet synspunkterne i en henvendelse, de har lavet til undervisningsministeriet om finansiering af læreruddannelsen.

Specielt de studerende har ligget på linje med os i synet på finansiering. Gennem et netværk fra studerende på de mellemlange videregående uddannelser har de arbejdet på fælles initiativer om finansiering på tværs af de enkelte professionsuddannelser. De studerende har med Line Hjarsø fra lærerstuderes landskreds etableret en arbejdsgruppe med en repræsentant for LO, for FTF og fra AC med henblik på at undersøge muligheder for en finansieringsreform for professionshøjskolerne. Til dette arbejde har jeg siddet som AC repræsentant. Arbejdet er foreløbig resulteret i en henvendelse til Rådet for Erhvervsakademier og Professionshøjskoler, hvor vi belyser en række centrale problemstillinger ved taxametersystemet og finansiering generelt, og med en anmodning om at rådet iværksætter en undersøgelse af finansieringen samt går i dialog med Undervisningsministeriet om en reform.

Campus – sammenflytninger og nedlæggelser

Umiddelbart inden forliget om globaliseringsmidlerne gik rektor for VIA University College i pressen med en meddelelse om, at hvis ikke man fik globaliseringsmidler, blev man nødt til at se på antallet af udbudssteder, fordi der ikke ville være ressourcer til at opretholde de små uddannelsessteder. Nu fik man så ca. det samme som det foregående år og meldte efter kort tid ud, at der skulle laves en campusstrategi, der ville flytte nogle af de små seminarier sammen på færre adresser. Stadig fordi det var for dyrt at drive de små uddannelser.

Forslaget om at nedlægge Skive og Nr. Nissum eller flytte dem til campus Holstebro stødte på usædvanlig hård modstand i lokalområdet og blandt lærere og studerende. Så bestyrelsen endte med at trække forslaget tilbage og i stedet binde de to seminarier op på specifikke kvalitetskrav.

Samtidig besluttede bestyrelsen for UC Lillebælt at nedlægge Skårup eller flytte til campus Odense. Også her var begrundelsen at man ikke kan drive så lille et seminarium med de taxametre, der udbetales fra UVM. Interessant nok viste de beregninger, der blev lagt frem for bestyrelsen, at der slet ikke kunne drives læreruddannelse for de penge man fik, men at underskuddet var størst på det mindste seminarium, hvorfor det var nødvendigt at sammenlægge det med Odense. Modstanden her var ikke mindre markant end i Nordjylland og vakte meget større landspolitisk opmærksomhed end de sammenflytninger, der tidligere er besluttet i forskellige dele af landet.

Der er ingen tvivl om at regionalpolitik og ”det skæve Danmark” er blevet en central del af uddannelsesdebatten. Men medvirkende til at Skårup fik et helt andet forløb end de tidligere campusøvelser har også været, at de lærerstuderes landskreds gik meget massivt ind i en støtte til de studeres ret til ikke at blive flyttet rundt. Med meget direkte henvisninger til for dårlig hensyntagen til de studerende i flytningsprocessen.

Blandt os vil der være delte meninger om fordele ved at opretholde de små uddannelsessteder, men uanset hvad må vi arbejde på at sikre ordentlige betingelser for de kolleger, der bliver flyttet til en ny campus, og vi må støtte de studeres ret til ordentlige vilkår under processen, så de oplever at deres studium bliver taget alvorligt.

Stillingsstruktur

Der forhandles med undervisningsministeriet og Personalestyrelsen om etablering af en ny stillingsstruktur for adjunkter og lektorer på professionshøjskolerne. Den nye stillingsstruktur er tænkt som en forenkling af de forskellige ansættelsesforhold, der er taget med ind i professionshøjskolerne og har som hensigt at skabe fælles vilkår og mulighed for at kunne skifte fra et arbejdsområde til et andet inden for professionshøjskolerne samt at fastholde, at udviklingsarbejde og forskningssamarbejde står centralt i arbejdsbeskrivelsen sammen med professionsrettet undervisning eller professionsrettede konsulent- og rådgivningsopgaver.

Forhandlingerne foregår i forståelse med rektorkollegiet men har endnu ikke nået en afgørende fase.

OK 11

Fra DM Professionshøjskoler vil det højst prioriterede krav ved de kommende overenskomstforhandlinger være et tillægsløft for adjunkter og lektorer, så lønniveauet bliver hævet til at komme i nærheden af universitetslærerne. Det skal forstås sådan, at vi sigter efter fælles tillægsstørrelser for alle nyansatte adjunkter og lektorer, der ligger over det højeste af de tillæg, der ydes i dag. Med den prioritering sigter vi også efter at hæve os over de to indbyrdes modstridende interesser blandt vore medlemmer: at de der får lavere tillæg i den nuværende historisk betingede struktur fra seminarierne, sygeplejeskolernes og de sociale højskoler vil have en forventning om at blive hævet op til samme niveau og den anden interesse, at de der gik ind i professionshøjskolerne med et relativt højere tillæg ikke for en lang periode vil stagnere i forhold til en løn og tillægsudvikling, der har sat dem tilbage i forhold til grupper med tilsvarende kompetencer uden for professionshøjskolerne.

Ud over dette prioriterede krav vil vi arbejde for at DM under overenskomstforhandlingerne fremsætter krav om:

- For ansatte med flere arbejdssteder ved samme institution, fastsætter institutionen et hovedarbejdssted, der som hovedregel er det arbejdssted, hvor hovedparten af tjenesten er placeret. Ved tjeneste andre steder end hovedarbejdsstedet anvendes de sædvanlige regler for tjeneste uden for det faste arbejdssted. At vi har valgt at sætte dette på overenskomstagendaen hænger sammen med, at mens man indtil nu fra ledelsesside har respekteret de ansattes ret til at få angivet et hovedarbejdssted i ansættelseskontrakten, er dette nu under pres specielt i forbindelse med flytninger af uddannelsessteder.
- Forbedring af censorcirkulæret, så transporttid i forbindelse med censoropgaver honoreres.
- Indgåelse af løn frigivelsesaftale. Konkret drejer det sig om f.eks. den såkaldte DM overenskomst, hvor vi gentagende gange har oplevet at overenskomsten først er blevet færdig gennemskrevet og underskrevet meget sent i overenskomstperioden, det kan tage op til 2-2½ år. Konsekvensen har været, at kun de generelle lønstigninger er blevet udbetalt på det aftalte tidspunkt, specifikke tillægstigninger er blevet forsinket i op til over et år, f.eks. lektortillæg.

Medarbejderindflydelse

For at styrke medarbejdernes indflydelse arbejder vi i DM for at få skærpet viden om Samarbejds-

udvalg, så de bliver rammer for drøftelser og ikke kun informationscentraler. Ud over SU er der indflydelseskanaler i professionshøjskolernes bestyrelser og i uddannelsesudvalget for læreruddannelsen og i uddannelsesudvalget for pædagoguddannelsen. Vi arbejder på at etablere netværk for hver af de tre organer.

De studerende arbejder på at udsende en vejledning til professionshøjskolerne med henblik på at fremme studenterindflydelse. Det vil være et tema for drøftelse, om ikke vi fremover bør knytte vores egen indflydelse tættere sammen med samtidig at sikre de studerende medindflydelse.

Læreruddannelse

En såkaldt standardforsøgsordning har åbnet op for at naturfag kan reduceres fra et ”stort” obligatorisk linjefag til et lille valgfrit linjefag. På samme måde kan de store linjefag idræt og historie reduceres fra ”store” til ”små” linjefag, mens engelsk i standardforsøget bliver gjort til et af de ”store” obligatoriske linjefag på linje med dansk og matematik.

Standardforsøget fra undervisningsministeriet kan ses som en opblødning af læreruddannelsens rigide struktur og vil være et skridt hen imod bedre betingelser for de små linjefag, der har haft katastrofalt dårlige betingelser under den nye uddannelse.

Samtidig signalerer standardforsøget, at meget vil være tilladt, så det bliver et spørgsmål, om vi opererer inden for en fælles læreruddannelse, eller hver professionshøjskole skræddersyr sin egen evt. med flere alternative profiler.

En række professionshøjskoler har budt ind på læreruddannelsesforsøg sammen med et universitet. Tilsyneladende uden den store succes.

Danmarks lærerforening har som reaktion på de mange forsøgsansøgninger sammen med DPU lavet sit eget forslag til en 5-årig kandidatuddannelse, som heller ikke er blevet realiseret.

På trods af at virkeligt mange aktører har gjort, hvad der har været menneskeligt muligt for at maksimere signalforvirringen, tegner det til at søgningen er ved at vende fra sit lavpunkt.

Er det mon krisen, der drypper på degnen, efter at have regnet på banken.

Eller kunne det være DM Professionshøjskoleers visionspjece?

Pædagoguddannelse

Pædagoguddannelsen lever i offentligheden en stille tilværelse. Uden den store bevågenhed fra medier, politikere. Men på trods af det er det stadig en af landets største videregående uddannelser. Lige i disse dage synes uddannelsen igen at have medvind, med stærkt stigende ansøgertal på kvote 2.

I DM følger vi løbende udviklingen af uddannelsen. For underviserne på uddannelsen fylder implementeringen af uddannelsen og ikke mindst de nye fagområder, linjefag og elementer meget.

De store udfordringer med dette arbejde har ikke altid de bedste muligheder, man kan jo spørge sig selv, om der er rum, såvel psykisk som fysisk til arbejdet i en verden, hvor uddannelsessteder bliver slået sammen/nedlagt og/eller flyttet rundt.

På trods af alle disse forhindringer er erfaringerne, at som så mange gange før, så påtager vi os alle et stort ansvar og kæmper for at få tingene til at lykkes. Så de første studerende er allerede dimitteret, på forskellige overgangsordning. Man kan jo igen spørge sig selv, hvor finder vi som medarbejdere ressourcerne til løse de mange problemer, som professionshøjskolerne i bedste fald understøtter, men i mange tilfælde er med til at kreere.

Vi er specielt opmærksomme på de store omvæltninger der er sket med overgangen fra de 6 aktivitets- og kulturfag, til det nye DKK fag og de 3 linjefag.

I det forløbne år har vi i samarbejde med BUPL, SL, PLS og Ledernetværket for pædagoguddannelsen fået revitaliseret Samrådet for Pædagoguddannelsen. For os i DM er det et vigtigt og meget positivt samarbejde med alle deltagerne. Dialogen og den gensidige information i Samrådet er vitalt for vores arbejde.

Samrådet arrangerede i september 2009 en velbesøgt 2dags konference om pædagoguddannelsen, hvor der var rig lejlighed til at diskutere og afprøve holdninger og synspunkter i forhold til uddannelsen. På konferencen mødtes undervisere, ledere, de faglige organisationer og repræsentanter fra uddannelsesudvalgene i en fælles interesse for uddannelsen. Planen er at den type konferencer skal gentages, næste gang i 2011.

Et væsentligt tema i samarbejdet har været den lønnede praktik, man kunne kalde det den løbende saga om ”den lønnede praktik der ikke ville dø”. På baggrund af aftalerne i forbindelse med kvalitetsreformen var der store forventninger til, at der nu var politisk vilje og penge til at afskaffe den lønnede praktik. Men efter lange forhandlinger, hvor BUPL har kæmpet en sej kamp, faldt afskaffelsen på manglende finansiering. Finansministeriet mente, at kommunerne skulle betale over 200 mill. for den arbejdsværdi studerende på SU ville udgøre. Det krav mødte massiv modstand fra såvel KL, som allerede mente de havde betalt til praktikken tilbage i 1992, som fra BUPL/FTF, som fastholdt at praktik var uddannelse ikke arbejde.

Som alle ved har vi fortsat den lønnede praktik uden udsigt til, at den bliver afskaffet foreløbig. Regeringen mener sjovt nok ikke at der er tale om aftale brud, de forhandlede jo længe og mente selv at komme med gode tilbud. Og meget omtale har sagen ikke givet!

Siden er midlerne afsat til afskaffelsen af lønnet praktik bl.a. blevet brugt på øgede midler til uddannelsen/ professionshøjskolerne i den sidste finanslov.

I samrådet diskuterer vi om der er behov for øget politisk opmærksomhed på uddannelsen, man kan jo spørge sig selv om det er bedre at leve i det stille eller som læreruddannelsen være på dagsordenen permanent. Mulighederne vor at oprette et udvalg under rådet for de erhvervsrettede uddannelser er blevet undersøgt, men der synes at være ringe interesse for det fra såvel ministeriet som fra andre organisationers side, de formelle råd synes ikke at være der hvor indflydelsen ligger, i stedet handler det om direkte lobby arbejde f.eks. i forhold til ministeriet. Mulighederne for en følge-gruppe i stil med den der er nedsat for læreruddannelsen er også blevet diskuteret i samrådet, men vi har været enige om at det ikke er en realistisk mulighed.

Samarbejde

Helle Waagner og Hanne Schneider deltog for DM Professionshøjskoler i et arrangement i Landstingssalen på Christiansborg den 8. marts for i et samarbejde med ni fagforeninger at markere 100 års dagen for kvindernes internationale kampdag og perspektivere til vores indsats i dag.

De udfordringer, vi står overfor, vil vi arbejde på at stille løsninger på i et samarbejde med de øvrige dele af DM. Vi vil sammen med universitetslærerne og medlemmerne af den tredje landsklub inden for sektoren for forskning og videregående uddannelse arbejde for størst mulig indflydelse i forhold til arbejds- og beskæftigelsesvilkår og i forhold til uddannelses- og forskningspolitik. Sektoren har sikret os en ekstra plads i hovedbestyrelsen og Anders Hamming er valgt til formand for vores sektor.

Vi vil samarbejde med de øvrige underviserorganisationer i DUS - danske underviserorganisationers samråd.

Vi vil søge at udbygge samarbejdet med DSR, DLF, BUPL og Socialrådgiverforeningen om udvikling af de enkelte grunduddannelser og bedre vilkår for uddannelserne inden for professionshøjskolerne.

Endelig vil vi søge at videreudvikle samarbejdet med rektorkollegiet, FTF og andre interessenter i vores uddannelser.

De studerende har formået at udbygge et MVU netværk som vi har kørt et tæt samarbejde med. Et samarbejde vi vil arbejde på at udbygge. Det er samtidig udtryk for at de studerende – hurtigere end de fleste andre aktører – har indset nødvendigheden af fælles linje på tværs af de enkelte professionsuddannelser, hvilket gør dem til en oplagt medspiller for os.